

Олена ІЛЬІНА
(Харків, Україна)

ПРОБЛЕМИ ГЕНДЕРНОГО ВИХОВАННЯ

Сучасні вимоги до сфери освіти обумовлені зростанням науково-технічного потенціалу, неможливого без уміння генерувати, оцінювати і реалізовувати інноваційні ідеї; виникненням нових знань і спеціальностей, ведучих до зміни гендерного співвідношення в суспільно необхідній структурі трудових ресурсів, зсуву пріоритетів, показників престижності; міждисциплінарним характером нових напрямів освітніх, наукових і трудовій діяльності. У зв'язку з цим ми можемо говорити не лише про назрілу необхідність, але і про реальну можливість введення гендерної проблематики у вузівську освіту, оскільки гендерні дослідження співзвучні актуальному завданню інтеграції гуманітарного знання.

Враховуючи зміни в останні десятиліття стосовно гуманізації сімейного, професійного та громадського життя, появу чисельних гендерних студій, гендерних теорій тощо, можна констатувати активне просування й утвердження гендерного підходу в освітній галузі.

Проблема гендера в педагогічній науці досить нова, хоча деякі аспекти знаходились у колі інтересів багатьох науковців, а саме: опанування основ гендерної компетентності, гендерних особливостей змісту роботи з дітьми дошкільного віку (С. Марутян, Н. Плисенко, Т. Репіна, Л. Таранікова, С. Шаповалова), набуття ознак теоретичної і практичної готовності до гендерного виховання й освіти нової генерації підростаючого покоління (Л. Булатова, В. Кравець, Л. Штильова).

Незважаючи на значну увагу науковців до означеної проблеми українська гендерна педагогіка перебуває в стадії розвитку, оскільки відсутня гендерна стратегія гендерного виховання.

Мета гендерного виховання, на думку В. Кравця, полягає не лише у формуванні правильного розуміння суті моральних норм та установок у сфері взаємин статей, але й потреби керуватися ними в усіх сферах діяльності [3].

Зазначимо, що прагнучи визначити ступінь взаємодії педагогіки та гендера як складних соціальних і наукових категорій, Л. Штильова однією з перших науковців до термінологічного апарату педагогічної теорії вводить нові поняття – «гендерний підхід в освіті», «гендерний вимір в освіті», «гендерна чутливість». Необхідність уведення цих понять у науковий обіг автор пояснює тим, що школа третього тисячоліття повинна давати учням можливість розвивати індивідуальні здібності й інтереси, незалежно від приналежності до тієї чи іншої статі, протистояти традиційним та застарілим стандартам щодо статей, для чого педагогічний колектив повинен володіти гендерною чутливістю і професійною компетентністю стосовно проблеми гендерної соціалізації дівчат і хлопчиків, володіти методикою гендерного підходу до їх виховання й освіти. [6].

Одним з основних перешкод ведення гендерного компонента у зміст загальної та професійної освіти є прихований процес гендерної дискримінації. Гендерна нерівність в освіті існує в початковій, середній та вищій школі, при цьому переважна більшість педагогів навіть не здогадуються про це [5]. Так, наприклад, при розгляді змісту текстів для початкової школи з'ясувалося, що тільки 1% представленого навчального матеріалу відповідав гендерному підходу [5].

Виховання гендерної культури майбутнього вчителя початкових класів передбачає також оволодіння студентами сукупністю спеціальних знань, професійно важливих якостей і досвіду їх реалізації у фаховій діяльності. Узагальнення результатів аналізу психолого-педагогічної літератури, в якій представлено проблему встановлення сутності виховання гендерної культури, дозволило з'ясувати, що дослідники підходять до розгляду цієї якості з різних методолого-теоретичних позицій.

Вивчення впливу основних чинників гендерного виховання учнів початкової школи засвідчують, що їх знання про взаємини обтяжені гендерними стереотипами. До таких чинників належать: родина, школа, однолітки, література тощо.

Отже, аналіз сучасного стану розробленості проблеми гендерного виховання учнів молодшого шкільного віку в педагогічній теорії та виховній практиці свідчить, що сьогодні вона є недостатньо дослідженою. Тому ми вважаємо, що виховання молодого покоління на засадах культурної взаємодії статей є одним з пріоритетних і актуальних завдань української школи.

Список літератури

1. Вихор С.Т. Гендерне виховання учнів старшого підліткового та раннього юнацького віку: Дис. канд. пед. наук: 13.00.07 / ТНПУ ім. В. Гнатюка. – Тернопіль, 2006. – 260 с.
2. Железняк О.В. / Науково методичний журнал // Железняк О.В. – Серія «Педагогіка» – Випуск №123-2010-Т.136-С.59-63
3. Кравець В. Гендерна педагогіка. Навч. пос. – Тернопіль: Джура, 2003. – 416 с.
4. Терзі П.П. Формування гендерної культури в студентів вищих технічних закладів навчальних закладів: Дис. канд. пед. наук: 13.00.04. – Кіровоград, 2007. – 20 с.
5. Шниррова О.В. Роль гендерных исследований в формировании культурных и мировоззренческих установок студентов http://sstu-socwork.narod.ru/files/gend_sb_www/chapter_2/shnirova.htm/
6. Штылева Л.В. Основные понятия и важнейшие термины / Л.В Штылева // Гендерный поход в дошкольной педагогике: теория и практика. 2001.- Ч I. – Мурманск - 2001.- С. 58-67

ДОВІДОК ПРО АВТОРА:

Ільїна О. Проблеми гендерного виховання

Ільїна Олена – викладач кафедри педагогіки, психології та менеджменту освіти Харківського коледжу Комунального закладу «Харківська гуманітарно-педагогічна академія» Харківської обласної ради «Проблеми гендерного виховання».

тел. 066 170 95 86

ilinahelen@ukr.net